

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПІДПРИЄМСТВА: ВИЗНАННЯ, КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ОЦІНКА В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Одним з традиційних напрямків залучення капіталу є отримання коштів в процесі кредитних відносин. В наслідок вступу до кредитних відносин у підприємств виникають зобов'язання. В тезах розглядаються методологічні засади формування інформації про кредитні відносини у бухгалтерському обліку, критерії їх визнання та оцінка.

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні найбільш актуальним питанням фінансово-господарської діяльності підприємств є пошук джерел фінансування різноманітних напрямків цієї діяльності залежно від найближчих або перспективних цілей. Одним з традиційних напрямків залучення капіталу є отримання коштів в процесі кредитних відносин, в які вступають підприємства з іншими економічними суб'єктами у зв'язку з отриманням в тимчасове користування вільних коштів на засадах зворотності, платності та добровільності.

Внаслідок вступу до кредитних відносин у підприємств виникають зобов'язання. Формою прояву кредитних відносин є кредит.

У бухгалтерському обліку методологічні засади формування інформації про кредитні відносини та її розкриття у фінансовій звітності визначаються П(С)БО 11 «Зобов'язання». Норми цього Положення (стандарту) застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ).

П(С)БО 11 «Зобов'язання» застосовується з урахуванням особливостей оцінки і розкриття інформації щодо зобов'язань, установлених Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», 2 «Баланс», 13 «Фінансові інструменти», 14 «Оренда», 17 «Податок на прибуток».

Зобов'язання— це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Зобов'язання визнається та відображається в бухгалтерському обліку при наявності двох умов: якщо його оцінка може бути достовірно визначена; існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення.

Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.

З метою бухгалтерського обліку зобов'язання поділяються на: довгострокові — зобов'язання, яке не підлягає погашенню протягом операційного циклу підприємства або протягом дванадцяти місяців з дати балансу; поточні — зобов'язання, яке підлягає погашенню протягом операційного циклу підприємства або протягом дванадцяти місяців з дати балансу; забезпечення — зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу; непередбачені зобов'язання — це: зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених подій, над якими підприємство не має повного контролю; або теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоймовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити.

Оцінка зобов'язань в балансі залежить від умов та виду зобов'язань.

Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки оцінюються за теперішньою вартістю. Теперішня вартість — дисконтована сума майбутніх платежів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), яка, як очікується, буде потрібна для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства.

Поточні зобов'язання оцінюються за сумою погашення. Сума погашення — недисконтована сума грошових коштів або їх еквівалентів, яка, як очікується, буде сплачена для погашення зобов'язання в процесі звичайної діяльності підприємства.

Суми створених забезпечень визнаються витратами. Сума забезпечення визначається за обліковою оцінкою ресурсів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), необхідних для погашення відповідного зобов'язання, на дату балансу.

Непередбачені зобов'язання відображаються на позабалансових рахунках підприємства за обліковою оцінкою.

Визнання, класифікація та оцінка визначають методику відображення зобов'язань у бухгалтерському обліку, тому чітке визначення класифікаційної ознаки, а відповідно і способу оцінки зобов'язання, є першочерговим для бухгалтера.

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87 // Все про бухгалтерський облік. — 2005. — № 13 (1046).
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. № 87// Все про бухгалтерський облік. — 2005. — № 13 (1046).

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.10.2000 р. № 20 // Все про бухгалтерський облік. — 2005. — № 13 (1046).

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559 // Все про бухгалтерський облік. — 2005. — № 13 (1046).

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. № 181 // Все про бухгалтерський облік. — 2005. — № 13 (1046).

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. № 87 // Все про бухгалтерський облік. — 2005. — № 13 (1046).

В. Г. Прушківський, канд. екон. наук, доцент,
Економіко-гуманітарний інститут,
Т. М. Тіховська, старший викладач,
Запорізький національний технічний університет

ОСОБЛИВИЙ РЕЖИМ НАРАХУВАННЯ ПДВ ДЛЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ІНСТИТУТІВ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОЇ ГАЛУЗІ

Стаття демонструє, як за умов трансформації економіки занепали науково-дослідні інститути наукоємних галузей. Автори пропонують законодавчу ініціативу, що дозволить таким підприємствам нормально функціонувати і зберегти свій профіль діяльності.

У кінці минулого століття Україна була вимушена практично з нуля будувати власну систему оподаткування, яка мала відповідати вимогам ринкової системи господарського регулювання, забезпечити поповнення бюджету, не перешкоджати інноваційному розвитку підприємств створювати умови для економічного зростання в Україні.

Практика застосування Закону України «Про податок на додану вартість» від 03.04.97 № 168/97-ВР на підприємствах електронної галузі науково-дослідного профілю виявила деякі недоліки.

Електронна галузь — високоприбутковий сектор економіки із зростаючим попитом, значним експортним потенціалом і низькою матеріаломісткістю. На державному рівні, виходячи з цього, найважливішим стратегічним напрямком розвитку економіки України є переведення електронної галузі на інноваційний шлях розвитку. На міжнародній виставці Дні української науки і техніки в Республіці Індія, що відбулась